

„Evropu řídí šílenci. A Češi to platí,“ říká Luboš Zálom. Jména i varování

28.7.2025 - Luboš Zálom | Svobodní

Českem otrásl výpadek elektřiny. Místopředseda Svobodných Luboš Zálom v tom ale vidí víc než jen technickou chybu. V rozsáhlém rozhovoru, který rozhodně nenechá čtenáře chladným, mluví o tom, proč environmentalismus považuje za zlo srovnatelné s komunismem, proč by euro mohlo být ekonomickým hroblem České republiky - a proč věří, že jedinou šancí pro svobodnou společnost je návrat k rozumu.

Blackout, který ochromil velkou část republiky, jste označil za „morální ideál environmentalistů“. Vážně si myslíte, že zelení aktivisté touží po civilizaci bez elektřiny?

Je to trochu zkratka, naprostá většina z těch, kteří dnes přijímají jako nepopiratelný fakt, že za změny klimatu mohou fosilní paliva a že je tedy nutné přejít na takzvané obnovitelné zdroje, vědomě nechce žít v naprosté bídě a v nedostatku a netouží po návratu do jeskyní. Oni si to totiž ani neuvědomují. Což je ovšem neomlouvá. Mají bláhovou představu, že lze mít bezfosilní a na občasných zdrojích založenou energetiku a zároveň vyspělou, průmyslově a technologicky orientovanou ekonomiku, jež poskytuje všechno pohodlí, které dneska považují za samozřejmé. Růst cen energií, který se promítá do cen do celé řady dalších statků ale ukazuje, že to tak není.

Jednoduchá úvaha říká, že rysem prosperující a fungující ekonomiky je, že v dlouhém období se ceny toho, co je základní lidskou potřebou, pohybují spíš směrem dolů. Nebo se zvyšuje kvalita a dostupnost. Nebo oboje zároveň. V celé řadě oblastí ekonomiky, do které stát příliš nebo vůbec nezasahuje a nevytváří tam na rozdíl od energetiky záměrný nedostatek, to tak přece platí. Věci jsou dostupnější, kvalitnější a levnější. To, co je v normálně fungující ekonomice drahé a pro mnohé lidi špatně dostupné, je luxusní zboží nebo technologické novinky. Jak společnost bohatne, stává se to, co včera bylo luxusem, dnes široce dostupným, a zase vzniká nový luxus.

Tady se ale vytváří prostředí, v němž samotná energie má být luxus. To, co vlastně pohání celou ekonomiku, má být luxus. To nevyhnutelně postupně vytvoří nedostatek v dalších oblastech. Ostatně politici se tím přece netají. Vůdkyně Evropské komise přece jasně řekla, že energie mají být velice drahé, aby to změnilo naše chování. Samozřejmě naše chování, ne její. Můžeme se samozřejmě ptát, jak dlouho se po takové trajektorii můžeme pohybovat, než se skutečně dostaneme na úroveň těch pravěkých jeskyní, ale to není to, co je pro mě důležité. Důležité je, co na tom konci skutečně je.

A vracím se zpět k vaší otázce: většina zastánců zelené politiky, dekarbonizace a podobných experimentů na lidech si to neuvědomuje. Přejímají však premisy těch, kteří jsou hybatelem toho všeho. Nejen politiků, ale především ideologů, filozofů, kteří odsuzují kapitalismus a produktivní průmyslovou společnost, environmentalistů, kteří plivou na pohodlí, v němž máme my všichni možnost žít. A ti ideologové skutečně po společnosti bez dostupné energie touží. Považují to za morální ideál. A musíme si uvědomit, že povahu ideologie a z ní vyplývající praktické politiky neurčují ti umírnění, neuvědomělí a vlažní, ale právě ti, kteří jsou ve svých myšlenkách skutečně principiální. Stále lze věřit, že naprostá většina těch, kteří z nějakého důvodu podlehli zeleným bludům, se v určitém bodě obrátí zpět, až na sobě nebo třeba na svých dětech pocítí skutečné důsledky. Otázkou je, co všechno pak ještě půjde zvrátit a co ještě půjde zachránit.

Tvrdíte, že blackout je výsledkem nikoliv technické chyby, ale politické doktríny. Můžete to

rozvést? Co konkrétně má podle vás zelená politika na svědomí?

I když to ministr životního prostředí Hladík popírá, zdá se, že blackout byl způsoben výkyvem v objemu elektrické energie, který k nám přichází z Německa. Německo je v tuto chvíli zásadně postavené na tzv. obnovitelných zdrojích (OZE), které jsou velmi nespolehlivé a nestabilní. A je jasné, že čím větší jsou výkyvy v objemu energie, která prochází přenosovou soustavou, tím bude náchylnější k výpadkům. Počkejme si na nějaký ucelený rozbor, otázkou samozřejmě je, čemu věřit. Ministru Hladíkovi se nepochybně věřit vůbec nedá. Ale i kdyby tento jeden blackout nebyl přímým důsledkem, je průvodním jevem nestability energetického systému, do něhož zelená politika vnáší nepopíratelný prvek chaosu. A vlastně nejen zelená politika jako taková, ale státní zásahy jako celek.

Milton Friedman ve své knize Svoboda volby se v jedné z kapitol zmiňuje o tom, jak se v důsledku státních zásahů, různých nesmyslných norem a regulací, prodloužila výstavba jaderných elektráren. Ostatně to se nás v tuto chvíli přímo dotýká. Kdy mají být podle státních plánovačů postavené další bloky v Dukovanech? Jsem zvědav, kdy budou skutečně uvedeny do provozu.

Zaznělo od vás, že environmentalismus je „čiré zlo“. Proč tak silný výraz? A co říkáte na protiargument, že Západ musí hledat udržitelnější cestu?

Ano, pokládám environmentalismus za stejné zlo, jaké představuje třeba nacismus nebo komunismus. Nejen v teorii, ale samozřejmě i v praxi, protože mezi teorií a praxí není žádný rozdíl. Stejně jako komunismus, který stále ještě mnoho lidí pokládá za vysoce morální myšlenku pokazenou v praxi zlými lidmi, má podle mě i environmentalismus, pokud bude uplatňován důsledně, potenciál zabít miliony lidí a další miliony uvrhnout do bída. Maova Čína, to je něco, co můžeme s možnou praxí environmentalismu dokonale srovnat. Nesmyslná čínská politika, která vesničanům přikazovala zřizovat malé komunitní hutě a vyrábět v nich šmejdskou ocel nebo hromadně vybíjet ptactvo, se stala pojmem. Zelená energetická politika je ale něco zcela stejně absurdního a šíleného. Nevyhnutelně to vede ke stejným důsledkům. Snad jen s tím rozdílem, že čínská společnost přece jen byla mnohem více disciplinovaná, zatímco evropské národy mají stále ještě potenciál reptat, některé méně hlasitě, ale jiné zase mnohem hlasitěji. To nás ještě může zachránit.

Mnoho lidí si myslí, že environmentalismus má dobré úmysly. Že chce zachránit planetu, přírodu, životní prostředí. Aby se nám lidem dobře žilo, abychom žili zdravěji, mohli se radovat z krásné přírody a tak dále. To je ale naivní představa. Principiální environmentalismus s lidmi a s jejich hodnotami a potřebami nepočítá. Příroda či planeta je pro environmentalismus hodnota sama o sobě. Vidí neustálý konflikt mezi hodnotami jednotlivců a přírodou. Automaticky spatřují v hodnotách jednotlivce něco zlého, považují vlastní zájem za zlo. Člověk má tedy prostě ustoupit. A pokud to neudělá dobrovolně, má k tomu být donucen. Dále, jako každá ideologie, která staví na kolektivismu, vidí i environmentalismus jako skutečnou jednající entitu společnost, kolektiv, nikoliv jednotlivce. Stručně řečeno, environmentalismus může tvrdit, že jednotlivec musí být podřízen planetě Zemi, a pokud se to stane, planeta bude mít prospěch, protože společnost se bude chovat v souladu s ní. Co to bude stát jednotlivce, kolik jich upadne do bída a kolik jich třeba zemře – to žádného environmentalistu nezajímá.

V něčem je ale na rozdíl od nacismu i komunismu environmentalismus unikátní. Zatímco nacismus i komunismus tvrdí, že se snaží zlepšovat život lidí vymezených nějakým kolektivním pojmem, ať už je jím třída či rasa, environmentalismus jasně už v teorii říká, že člověk má být ve jménu přírody ušlapán tak nízko, jak to jen půjde. Představy o čisté přírodě, z níž se bude nový, zelený člověk radovat a mít z ní větší, dneska nepředstavitelný prospěch, než jaký mu umožňuje kapitalistický systém, je jen snaha aktivistů, politiků a dalších vykonavačů environmentalismu obhájit svoji politickou praxi. Zaměnit environmentalismus za ochranu přírody. To samé platí o pojmu udržitelnost. To slovo vůbec nic neznamená, má jen vytvořit představu, že průmyslově a

technologicky orientovaná civilizace se zhroutí, protože je průmyslová a technologicky orientovaná, a že cílem zelené politiky je civilizaci zachránit, převést ji na nějaký vyšší stupeň vývoje. Pojem udržitelnost je produkt environmentalistické masírky. Jestliže ale chceme pochopit podstatu environmentalismu, poslouchejme ideology, intelektuály, nikoliv politiky, aktivisty a další vykonavače. Stejně jako chcete-li pochopit komunismus, musíte se pokusit studovat Hegela a Marxe a následně Lenina, a nikoliv Gottwalda, Slánského nebo třeba nějakého soudruha vedoucího tajemníka z jakéhosi okresního města.

Zmínili jste, že „většina lidí stále věří, že zelená politika je morálně dobrá“. Máte pocit, že společnost je zmanipulovaná? A co média - hrají podle vás v tomhle směru roli „nosičů víry“?

Neříkal bych tomu manipulace. Není to totiž záležitost jen zelené politiky a rozhodně ne jen dnešní doby. Na určité úrovni jsou samozřejmě manipulace, různá překrucování nebo mlžení uplatňovány, ale nevidím v tom ten hlavní problém. A řekl bych, že manipulace jako takové jsou spíš doménou praktické politiky, než že by sahaly někam níže, na úroveň zásadních, fundamentálních tezí nebo idejí. Když například prohlásí představitelka Evropské komise, že je potřeba pomocí emisních povolenek zdražit energie natolik, že to donutí lidi chovat se nějakým žádoucím zeleným způsobem, a pak nastoupí naši politici, třeba premiér Fiala, a prohlásí, že v žádném případě lidé neupadnou do bídy, protože stát bude růst cen energií vyrovnávat pomocí sociálních dávek, je to samozřejmě manipulace, která má širokou veřejnost uklidnit. Ale nesahá to na podstatu věci.

Víra v dobro zelené politiky má hlubší kořeny, je to otázka především etická a filozofická. Je správné a morální sledovat své vlastní racionálně definované hodnoty a svůj vlastní prospěch? A je vlastně jednotlivce sám o sobě cílem a měřítkem morálky? Nebo je naopak morální své hodnoty soustavně obětovat pro nějaký vyšší cíl, který v každém ohledu přesahuje kontext jednotlivce? Chybí odpověď na toto dilema stálo a stojí na počátku každé kolektivistické totality. Naprostá většina lidí, i těch, kteří se snad pokládají za pravičáky, je přesvědčena o tom, že obětovat se je morální a že egoismus je zlem. Pak už jen stačí, aby se ozval jakýkoliv mocichtivý nepřítel svobody a prohlásil se za sběratele obětí. Roli médií nepřeceňujme. Jde o kulturu jako celek, o intelektuální prostředí, jehož působení jsme vystaveni od dětských let, především skrze vzdělávací systém. Média jsou stejně jako politici jen výsledkem intelektuálního prostředí.

Bulharsko přijalo euro. U nás se znovu rozjíždí debata o vstupu do eurozóny. Vy jste to označil za „politický nesmysl a ekonomickou past“. Proč by podle vás Česko nemělo přijmout euro?

Nejde jen o to, že s eurem se před námi otvírá možný řecký scénář, tedy snaha politiků využít eura k většímu zadlužování, což pak může skončit katastrofou. Vlastní měnová politika je přece jeden z důležitých aspektů naší suverenity. Můžeme samozřejmě vést úvahy o tom, jestli vůbec má existovat něco jako měnová politika a instituce jakou je centrální banka a jestli by nemělo existovat zcela svobodné bankovníctví přirozeně založené na nějakém komoditním standardu, ale to je v současné politické realitě skutečně jen teorie. Ale jestliže tady měnová politika je, pak je nekonečně lepší, aby ji měla v rukou instituce, která je nám co nejbližší, tedy Česká národní banka, namísto toho, abychom se dostali pod kuratel Evropské centrální banky ve Frankfurtu. Netvrdím, že ČNB automaticky vždy koná správně. Ale bude snad ECB při řešení měnové politiky brát ohled na specifika českého hospodářství? Ne, primární je pro ni společný evropský prostor a především zájmy Německa jako hlavního hybatele v tomto prostoru. Navíc je potřeba si uvědomit, že jakmile jednou euro přijmeme, už není cesty zpět. Vzdáme se veškerých rezerv ČNB. Nikdy je už neuvidíme, i kdybychom se někdy nakrásně rozhodli znovu se ke koruně vrátit, nebude ji na čem založit, a to samé nastane i tehdy, kdyby se někdy eurozóna rozpadla.

Co říkáte na názor, že koruna je překážkou v evropské integraci? Nejsme přece jen „na okraji“ eurozóny a tím i evropské politiky?

Jestliže budeme chápat evropskou integraci jako proces, který má zašlapat suverenitu jednotlivých členských států a učinit z nich jakousi šedou beztvárnou masu, nahradit státy hospodářským prostorem, pak samozřejmě nezávislá česká měna překážkou je. A je to tak správně. A skutečně si nemyslím, že se nyní Bulharsko dostane automaticky do centra dění. Být suverénní přece neznamená být v něčem na okraji. Pokud se nacházíme na okraji evropské nebo spíše eurounijní politiky, pak tím klíčovým faktorem přece není fakt, že máme suverénní, mimochodem velmi kvalitní a výkonnou měnu. Význam a důležitost našeho hlasu v rámci unijní politiky, když už tedy musíme být její součástí, přece definují schopnosti, vůle a odvaha našich politiků. Když se chovají jen jako poslušní vazalové, pak jsme bezvýznamní, a podstata našeho členství spočívá jen v kývání a bezmyšlenkovitém přijímání všeho, co se na nás z EU valí. Jestliže jsou naši politici bezpáteří eurohujeri, jak by to mělo euro změnit?

Zmínil jste Rothbarda a „optimální měnovou zónu“. Myslíte, že politici, kteří volají po euru, vůbec rozumí základním ekonomickým konceptům?

Jistě, politici jsou prázdní, nevidím v našem prostředí snad ani jednoho politika, který by byl skutečným myslitelem. Nicméně oni si to mohou dovolit. Jsou totiž produktem ideologů. Ti samozřejmě nejsou prázdní, naopak, jsou velmi silně přesvědčeni a dokáží své přesvědčení přenést na ostatní. Mají punc autority a odbornosti a ve svých oborech jsou velmi dobře vzdělaní. Když tohle říkám, nechci tím samozřejmě tvrdit, že abychom je odmítli, že musíme rezignovat na vzdělání. Jestliže chceme nějak obsáhnout racionální ideologii, která by dokázala obhájit rozum, svobodu, práva a kapitalismus, pak takovou ideologii musíme opravdu vážně studovat. Jinak řečeno, nebýt tak zoufale prázdní, jako jsou dnešní politické elity. Politickým elitám duševní a myšlenková prázdnota pohodlně stačí. Když jim jde dejme tomu o prosazení emisních povolenek pro domácnosti, budou tvrdit, že všechno zvládneme a že ceny se zvednou maximálně o stokoruny ročně a že to celé nebude tak hrozné. Ale ideolog to řekne jasně. Že je žádoucí a morální, aby se naše životní úroveň zásadně snížila a že si na to prostě musíme zvyknout. A podstatná část veřejnosti tomu prostě bude přikyvovat. Takový člověk totiž přijme morální podstatu toho vzkazu. A pak se vnitřně, na psychologické úrovni uchlácholí, že dopady takové politiky pocítí především jiní lidé, různé vrstvy, které on sám pokládá za podřadné a třeba je dehumanizoval pojmem dezolát.

Já vlastně od politiky a politiků neočekávám vůbec nic zásadního. Žádný obrat. Před několika lety mnoho z nás velmi aktivně protestovalo proti babišovské kovidové politice, proti té lékařské totalitě, kterou tady zaváděl, mimochodem s aktivním souhlasem téměř všech ostatních stran, snad s čestnou výjimkou SPD. Já dnes potkávám mnoho z těch, s kterými jsme tehdy demonstrovali, na Staromáku, na Letné, v různých dalších městech mimo Prahu, a děsí mě, kolik z nich dnes vidí Andreje Babiše jako pozitivní alternativu proti Fialově vládě. Vidí v tom, co patrně vzejde z blížících se voleb, nějakou naději na obrat. Je to zoufalé. Fiala i Babiš přece představují dvě strany stejné falešné mince. Mince nenávisť vůči svobodě. A nevidím reálnou alternativu ani jinde, asi se mnou nebude každý souhlasit, ale tou pozitivní alternativou nejsou ani Donald Trump a J. D. Vance, i když uznávám, že jsou nekonečně lepší volbou, než jakou představovala Kamala... Změna musí přijít odjinud. Otázkou není, jaký typ politiky přinese obrat, ale jaký typ myšlení. Jak vlastně mají přemýšlet lidé, kteří pomocí demokratických mechanismů, pomocí občanské společnosti, prostřednictvím voleb přivedou svoji zemi k pozitivnímu obratu. Opakuji to často, ale musím to říct znovu. Jsem přesvědčen, že tím skutečným, zásadním a kategorickým pozitivním obratem by byl příklon široké veřejnosti a tím i politiky k čistému kapitalismu. A ruku na srdce, jak velká část veřejnosti pokládá kapitalismus za morálně dobrý systém. Ale na druhou stranu, naděje nikdy neumírá.

Myslím si, že příklad Argentiny nám dává naději. Argentinský prezident Milei dělá skutečně úžasné

věci. A úspěšností své politiky nastavuje zrcadlo všem těm rozšklebeným nepřátelům svobody, všem těm Fialům i Babišům. Když to dokázali Argentinci, proč ne my? I když, je nutné si přiznat, že oni si asi sáhli na skutečné dno, které se zatím nachází někde velmi hluboko pod námi, ani na něj ještě nedohlédneme... Ale nechci říkat, že máme na politiku rezignovat. Každá jen trochu pozitivnější alternativa může alespoň zachránit naši zemi od toho nejhoršího a koupit nám trochu času. Ale nečekejme teď od politiky nemožné. Ušetříme si zklamání.

Citoval jste filozofa Peikoffa: „Zachránit svět je tou nejjednodušší věcí. Stačí jen začít přemýšlet.“ Opravdu si myslíte, že vše začíná a končí u intelektuálního přístupu občanů?

Leonard Peikoff je intelektuální dědic filozofky a spisovatelky Ayn Randové. Ta vypracovala filozofický systém, který nazvala objektivismem. *Objektivismus*, stručně řečeno, je obhajobou kapitalismu tím, že kategoricky obhajuje *morálku racionálního egoismu*. A je obhajobou egoismu tím, že zásadně obhajuje rozum jako jediný nástroj poznání reality. Myslím si, že její dva romány, tedy *Zdroj* a *Atlasova vzpoura*, v originále *The Fountainhead* a *Atlas Shrugged*, by si měl přečíst každý, kdo si uvědomuje všechno to negativní, čemu dnes ve společnosti, v kultuře či v politice čelíme. Dostane odpovědi, které možná rozbourají jeho dosavadní myšlenkové stavby a konstrukce, ale dostane odpovědi, které dávají smysl a jsou cenné nejen pro náhled na fungování politiky, ale v neposlední řadě dostane pozitivní impulsy a vzpruhu pro svůj vlastní život, profesní a třeba i osobní.

Objektivismus je filozofický systém, který naprosto odmítá tezi, že filozofie je oborem pro od reality odtržené autistické filozofy ze slonovinových věží nebo něčím, čím si lze leda krátit čas u piva. Filozofie hýbe světem a ovlivňuje každého znás, ať si to uvědomujeme, nebo ne. A objektivismus říká, že všechno to začíná úlohou rozumu v lidském životě. Musíme přemýšlet. Nic jiného než rozum k dispozici prostě nemáme. Nesmíme se slepě spoléhat na autority. Třeba na ty, kteří nám už snad půl století říkají, že si musíme zničit naši průmyslovou, technologickou a tedy i konzumní společnost, že jinak nám zbývá už jen deset let.

Ale přemýšlet rozhodně neznamená, že každý z nás musí být filozofem. Filozofie je vážný obor. Ať už ho chceme studovat jaksi institucionálně, nebo „jen“ jako amatéři, tedy od latinského slova *amare*, milovat, vyžaduje to nějaké úsilí a zájem. Ne každý na to má čas a chuť. Ale přemýšlet, to je přece něco, co je dostupné pro každého z nás. Používat vlastní rozum. Neuhýbat od něj. Neřídit se emocemi nebo nějakými iracionálními rozmary. Být kritický vůči autoritám, které k nám káravě promlouvají z médií, ale neodmítat je a priori, nýbrž vždy vědět, proč s nimi nesouhlasíme. A stejně tak být kritický vůči sobě samému. Upřednostňovat svůj vlastní nezávislý rozum nemůže v žádném ohledu znamenat být ignorantem, který bude jen pohodlně negovat vše, co se mu nelíbí a tvářit se přitom jako alternativně přemýšlející člověk, který jako jediný poznal zjevenou pravdu, třeba o tom, že Země je placka. Takže nenazval bych to intelektuálním přístupem občanů, ale daleko spíš poctivým přemýšlivým přístupem.

Jakou konkrétní „racionální ideologii“ byste navrhl jako základ pro novou politiku v ČR a Evropě? A proč právě tato cesta podle vás funguje?

Nejtěžší otázka tedy na závěr. Stručně řečeno, popsal jsem ji už v odpovědích na vaše předchozí otázky. Tou racionální ideologií nebo lépe řečeno politickým systémem, která má podle mě potenciál zachránit západní civilizaci, je objektivistická filozofie Ayn Randové, a to proto, že je to jediná skutečně bezrozporná obhajoba svobody jednotlivce a čistého kapitalismu. Ale musíme si uvědomit, že nemůžeme začínat v politice. Politika je až teprve praktickým vyústěním daleko hlubších premis, je to vlastně aplikace morálních stanovisek na celou společnost. Morální stanoviska se mezi lidmi nešíří a neupevňují prostřednictvím politické kampaně, ale proniká k nám skrze kulturní a intelektuální sféru. Přes umění a také prostřednictvím vzdělávacího systému. Přes filozofické fakulty.

Vzpomeňme si na všechny ty studentské stávky za klima. Jednou z akcí klimatických aktivistů byla jakási blokáda filozofické fakulty, aktivisté z řad studentů tam nocovali na chodbách, pořádali workshopy, promlouvali k médiím. A rozvěsili transparenty a nápisy, které vyjadřovaly, že abychom zachránili klima, musíme zničit kapitalismus. Podle mě je to esence tohoto problému. Pokud chceme vyhrát boj za svobodu jednotlivce, to zásadní se musí odehrát na fakultách humanitního směru, ne v politice.

Máme za sebou dlouhá desetiletí odklonu západní civilizace od rozumu, od svobody i od kapitalismu. Jako civilizace jsme přečkali sebevědomý růst a rozmach těch nejhorších nepřátel svobody, tedy komunistů a nacistů. Západní civilizace to přečkala, dokázala se z toho vzpamatovat, a na krátký okamžik se vždy vrátila pod tlakem okolností k sice nedůslednému, ale přesto k důrazu na trh a jakous takous svobodu. Nepřátelé svobody slibují stále nové a nové experimenty, i když jde vlastně pořád o to samé, pořád je to jen prachsprostý socialismus, třebaže s novým obsahem. A protože přijímáme, tedy většina z nás, morální a filozofické premisy socialismu, tak svobodu odmítáme. Nanejvýš se s ní dokážeme dočasně smířit. Přitom vidíme, že kdykoliv a kdekoliv došlo k alespoň nedůslednému obratu ke svobodě, společnost vzkvétala, lidé bohatli, žili lépe a důstojněji. Přesto si vždycky nakonec vyberou pravý opak. Proč asi?

Nečekejme najednou nějakého zachránce, který se objeví ve sféře politiky a všechno zachrání. Jmenoval jsem argentinského prezidenta Mileie. Je skvělý, přál bych si někoho takového tady u nás, ale obávám se, že je to jen dočasná anomálie. Chovám k němu velký obdiv a vlastně ani přesně nevím, kde se najednou zčistajasna objevil, protože jeho vítězství bylo opravdu velmi rychlé a překvapivé. Ale pokud to, co dělá, nemá zásadní podporu na straně morálky napříč celou společností, od univerzit přes kulturu, pak za dvacet let z jeho úspěchů nezbyde nic. To, co teď Argentina získá, a já jí to moc přeju, rozchvátí dříve či později nějaká banda socialistů.

Ayn Randová své teze popsala v románech. Napsala samozřejmě i hutné filozofické texty, jsou k dispozici zvukové záznamy jejích přednášek, ale romány jsou přece jen tou nejpřístupnější formou. Takže pokud bych měl stručně navrhnout nějaký základ pro novou politiku, je to literární dílo Ayn Randová. Zvláště pokud jste mladí, přístupní novým myšlenkám a máte celý produktivní život před sebou. To ostatní přijde potom. A proč to bude fungovat? Protože jde o filozofii, jak ji vlastně ona sama označila, pro život na Zemi.

Převzato z Parlamentních listů

<https://svobodni.cz/nezarazene/evropu-ridi-silenci-a-cesi-to-plati-rika-lubos-zalom-jmena-i-varovani>